ARREST VAN HET HOF (TWEEDE KAMER)
VAN 15 JUNI 1976 [1]

Firma Walter J. Riemer tegen Hauptzollamt Lübeck-West (verzoek om een prejudiciële beslissing, ingediend door het Finanzgericht Hamburg)

„Bosbessen"

Zaak 120-75

Samenvatting

Gemeenschappelijk douanetarief — Post 08.08 — Begrip

De term „verse bessen" in post 08.08 van het gemeenschappelijk douanetarief moet aldus worden uitgelegd, dat hij geen bessen omvat die — al is het maar gedurende korte tijd en uitsluitend voor transportdoeleinden — zijn bevroren en die op het beslissende moment weer geheel of gedeeltelijk zijn ontdooid.

In de zaak 120-75,

betreffende een verzoek aan het Hof krachtens artikel 177 EEG-Verdrag van het Finanzgericht Hamburg, in het aldaar aanhangig geding tussen

FIRMA WALTER J. RIEMER, te Hamburg,

en

HAUPTZOLLAMT LÜBECK-WEST,

om een prejudiciële beslissing inzake de uitlegging van post 08.08.B (verse rode bosbessen) van het gemeenschappelijk douanetarief (verordening nr. 950/68 van de Raad, PB nr. L 172, van 1968, laatstelijk gewijzigd bij verordening nr. 3000/75 van de Raad, PB nr. L 304 van 1975),

wijst

1 — Procestaal: Duits.

HET HOF VAN JUSTITIE (Tweede kamer),

samengesteld als volgt:

H. Kutscher, Kamerpresident; P. Pescatore en M. Sørensen, Rechters,

Advocaat-Generaal: A. Trabucchi
Griffier: A. Van Houtte

het navolgende

ARREST

Ten aanzien van de feiten

Overwegende dat de verwijzingsbeschikking en de krachtens artikel 20 van 's Hofs Statuut (EEG) ingediende schriftelijke opmerkingen kunnen worden samengevat als volgt:

I — Feiten en procesverloop

1. In mei en juni 1974 verzocht de firma Walter J. Riemer het Zollamt Lübeck-Hafen om inklaring van twee partijen rode bosbessen uit Finland, onder verwijzing naar tariefpost 08.08.B (0 %):

„08.08 Aardbeien en bessen, vers:

.....

B. Rode bosbessen."

Het Zollamt Lübeck-Hafen deelde de waar echter in onder post 08.10.B (20 %):

„08.10 Fruit, ook indien gekookt, bevroren, zonder toegevoegde suiker:

A. Aardbeien, frambozen, zwarte en rode aalbessen

B. Andere."

In juni en juli 1974 stelde de firma administratief beroep in tegen de heffingsbeschikkingen van mei en juni 1974, waarbij zij betoogde dat het bij de ingevoerde produkten om verse rode bosbessen ging.

Het Hauptzollamt Lübeck-West verwierp het beroep, waarop de importeur beroep in rechte instelde bij het Finanzgericht Hamburg.

2. Het Finanzgericht heeft bij beschikking van 31 oktober 1975 het geding geschorst en krachtens artikel 177 EEG-Verdrag het Hof van Justitie verzocht om een prejudiciële beslissing over de navolgende vraag:

„Kunnen rode bosbessen die enkel voor transportdoeleinden gedurende korte tijd zijn bevroren, ongekoeld worden getransporteerd en op het beslissende tijdstip weer geheel of gedeeltelijk zijn ontdooid, als verse bessen onder tariefpost 08.08.B worden ingedeeld?"

3. Blijkens de verwijzingsbeschikking van het Finanzgericht Hamburg hebben partijen in het hoofdgeding tijdens de behandeling aldaar onder meer de navolgende argumenten voorgedragen:

De *firma Walter J. Riemer* betoogde dat de begrippen verse waar en bevroren waar in het douanerecht geen andere inhoud kunnen hebben dan in de handel. In de handel wordt een waar als vers beschouwd wanneer zij ertoe is bestemd onmiddellijk te worden geconsumeerd of verwerkt, maar niet wanneer zij bestemd is voor consumptie of verwerking op langere termijn, hetgeen kan blijken uit de toepassing van een conserveringsmiddel, uit de wijze van behandeling of opslag, of uit een bepaalde wachtperiode.

De feitelijke toestand van de waar op het tijdstip van de douanecontrole is daarom niet beslissend voor de tariefindeling. Anders zou de heffingplichtige, door zelf het ogenblik van de visitatie te kiezen, het in de hand hebben onder welke tariefpost de waar wordt ingedeeld.

In casu ging het om een produkt van het lopende seizoen, dat in Duitsland wordt ingevoerd en daar onmiddellijk verwerkt. In Finland worden de bessen meteen na het plukken opgeslagen in ondergrondse betonnen bunkers. Om bederf tijdens het transport te voorkomen, worden ze vervolgens korte tijd in een koelhuis gebracht, waardoor ze de hoedanigheid van verse vruchten niet verliezen. Tijdens het transport vindt geen ononderbroken koeling plaats.

Verse bessen zijn vrijgesteld van invoerrechten, teneinde de handel in verse produkten, bestemd voor onmiddellijke consumptie of gebruik, te bevorderen.

Volgens het *Hauptzollamt* tellen voor de tariefindeling alleen de objectieve kenmerken op het beslissende moment; de reden waarom de vruchten zijn bevroren — met het oog op de consumptie, de verwerking dan wel het transport — is van geen enkel belang.

Ingevolge de Duitse douanewetgeving, kunnen manipulaties met de datum waarop de waar voor visitatie wordt aangeboden, er niet toe leiden dat de waar in een gunstigere tariefpost wordt ingedeeld. Volgens het Hauptzollamt moeten vruchten die bij een temperatuur beneden 0° Celsius door en door zijn bevroren, onder post 08.10 worden ingedeeld. In het onderhavige geval was bij de douanecontrole gebleken dat de ingevoerde waar in de vaten keihard was en zich in een ijzige, gekristalliseerde toestand bevond; aan de randen en de bovenkant van de vaten waren de bessen gedeeltelijk of licht ontdooid.

4. In zijn verwijzingsbeschikking verklaart het *Finanzgericht Hamburg* onder meer eraan te twijfelen of een zuiver statische uitleg van de termen „vers" en „bevroren", zonder acht te slaan op alle omstandigheden en economische behoeften van de handel, wel tot een juiste tariefindeling kan leiden.

Het Finanzgericht meent dat ook de Toelichtingen van Brussel daarvoor onvoldoende aanknopingspunten bieden. Het overweegt in dit verband het volgende:

„Enerzijds behoren volgens deze Toelichtingen tot tariefpost 08.10 alle eetbare vruchten die tot een temperatuur beneden het vriespunt zijn afgekoeld, tot zij door en door bevroren zijn (vgl. punt 1 van de Brusselse Toelichtingen bij tariefpost 08.10 en de toelichtingen bij tariefpost 07.02). Anderzijds worden volgens punt 2 van de Toelichtingen bij tariefpost 08.10 enkel gekoelde vruchten met verse vruchten gelijkgesteld. De op het beslissende tijdstip gedeeltelijk ontdooide respectievelijk ontdooide bosbessen zouden dan ook als enkel (nog) gekoelde vruchten kunnen worden beschouwd en daarmee met verse vruchten worden gelijkgesteld, omdat de toestand „bevroren" niet, respectievelijk niet volledig gedurende het transport tot aan de inklaring is gehandhaafd. Dit komt echter niet helemaal overeen met de in punt 1 der Toelichtingen bij tariefpost 07.01 gegeven definitie van het begrip „gekoeld" („d.w.z. groenten afgekoeld tot en bewaard op een temperatuur nabij het vriespunt, doch niet bevroren"), waarbij het twijfelachtig is of deze voor groente bestemde definitie zonder voorbehoud op

vruchten mag worden toegepast. Juist deze begripsbepaling voor „gekoeld" zou anderzijds weer tot de conclusie kunnen leiden, dat bij de koeling, respectievelijk het invriezen van een voor de lange duur bedoelde, door de importeur verrichte behandeling sprake moet zijn, respectievelijk met de bedoeling van verzoekster de waar op de beschreven manier „vers te houden", rekening moet worden gehouden.

5. De verwijzingsbeschikking van het Finanzgericht Hamburg is ter griffie van het Hof ingeschreven op 5 december 1975.

Overeenkomstig artikel 20 van 's Hofs Statuut zijn schriftelijke opmerkingen ingediend door de Commissie, ten deze vertegenwoordigd door haar juridisch adviseur P. Kalbe.

Bij beschikking van 22 maart 1976 heeft het Hof met toepassing van artikel 95, paragraaf 1, van het Reglement voor de procesvoering besloten de zaak naar de Tweede kamer te verwijzen.

Het Hof, Tweede kamer, heeft, op rapport van de Rechter-Rapporteur en de Advocaat-Generaal gehoord, besloten zonder instructie tot de mondelinge behandeling over te gaan.

II — Bij het Hof ingediende schriftelijke opmerkingen

Volgens de Commissie gaat het bij de te nemen beslissing niet om de vraag wat de handel onder vers of bevroren verstaat, maar hoe de tariefposten 08.08 en 08.10 rechtens ten opzichte van elkaar moeten worden afgebakend.

De in die posten gebruikte termen „vers" en „bevroren" hebben betrekking op de objectieve kenmerken die de bessen op het tijdstip van invoer vertonen. Aangezien verbindende gemeenschapsvoorschriften ontbreken, dient men ter bepaling van het beslissende tijdstip nog steeds van het nationale recht uit te gaan; voor Duitsland is dit geregeld in artikel 35 van het „Zollgesetz", volgens hetwelk beslissend is het tijdstip waarop het verzoek om inklaring wordt ingediend of rechtsgeldig wordt.

Wat de tariefindeling van de bessen betreft, merkt de Commissie op dat in het geding a quo nog niet is vastgesteld of het bij de ten uitvoer aangegeven waar ging om bevroren bessen in een ijzige en gekristalliseerde toestand of om bessen die eerst bevroren en vervolgens weer ontdooid waren. Om die reden en gelet op de formulering van de prejudiciële vraag, bespreekt de Commissie de tariefindeling van beide soorten waren.

Voor de eerste soort komt volgens de Commissie uitsluitend indeling onder post 08.10 in aanmerking.

Het normale spraakgebruik verstaat onder bevroren bessen, bessen die door een koude-behandeling hard zijn geworden. De Toelichtingen van Brussel bij de posten 08.10 en 07.02 bevestigen en verduidelijken deze uitlegging.

In het hoofdgeding bestaat verschil van mening over de vraag of aan de term „bevroren" een speciale betekenis moet worden toegekend, met name gezien de omstandigheid dat de waar uitsluitend met het oog op het transport is bevroren, vervolgens ongekoeld is getransporteerd en na ontdooiing als „vers" in de handel wordt gebracht.

Deze uitlegging kan in casu echter niet worden aanvaard, want noch in het douanetarief noch in de toelichtingen is daarvoor enig aanknopingspunt te vinden.

Evenmin is het volgens de Commissie mogelijk een bepaalde bevroren waar naar gelang van zijn bestemming anders in te delen; op die bestemming kan immers moeilijk toezicht worden uitgeoefend en zij behoeft trouwens niet noodzakelijk reeds op het tijdstip van invoer vast te staan.

De omstandigheid dat de bessen snel dan wel langzaam ingevroren zijn, maakt overigens geen enkel verschil voor de kenmerken van het bevroren produkt. Dit kan worden afgeleid uit post 07.02.

Het argument dat de invoer van verse bessen door vrijstelling van rechten wordt gestimuleerd, is voor wat de tariefindeling betreft, volkomen irrelevant, aangezien die vrijstelling niet afdoet aan het onderscheid tussen verse en bevroren waar en alleen wordt toegekend op voorwaarde dat het bij de invoer inderdaad om verse en niet om bevroren waar gaat.

Wat de indeling van bevroren en weer ontdooide bosbessen betreft, stelt de Commissie dat bevroren bessen bij het ontdooien stellig hun hardheid verliezen, maar dat zij dan slechts dan niet onder post 08.10 zouden vallen, wanneer dat procédé beschouwd kon worden als een vorm van verwerking of conservering na afloop waarvan die bessen aan de indelingscriteria van een andere tariefpost beantwoorden. Dit is niet het geval, omdat de bessen, juist omdat zij ontdooid zijn, noch onder post 08.11 noch onder post 08.12 of 20.03 kunnen vallen. Verder meent de Commissie dat een simpel ontdooien niet een „bereiden of verduurzamen" in de zin van post 20.06 is.

Ontdooide bessen kunnen ook niet meer als „verse" bessen in de zin van post 08.08 worden beschouwd. Aangezien het douanetarief de „verse" bessen van post 08.08 onderscheidt van „fruit, ook indien gekookt, bevroren, zonder toegevoegde suiker" (post 08.10) en van op enigerlei wijze voorlopig dan wel definitief verduurzaamde vruchten (post 08.11, 08.12 en 20.06), is het duidelijk dat als vers slechts zijn te beschouwen bessen die in de natuurlijke toestand verkeren waarin zij zijn geoogst, en geen van de genoemde vormen van conservering of behandeling hebben ondergaan.

Omdat ontdooide bessen door dat ontdooiingsproces niet meer de kenmerken van verse bessen vertonen, bevinden zij zich niet meer in de natuurlijke toestand waarin zij zijn geoogst, en kunnen zij dus niet meer als „verse" bessen in de zin van post 08.08 worden aangemerkt.

De Commissie erkent dat het moeilijk kan zijn om, louter op het uiterlijk afgaande, verse bessen van ontdooide te onderscheiden. Doch terwijl het bevriezingsproces ongedaan kan worden gemaakt, zijn bijvoorbeeld de daardoor veroorzaakte weefselveranderingen niet ongedaan te maken: ontdooide bessen zijn zachter dan verse, kunnen gemakkelijker worden gekneusd en bevatten minder sap.

De Commissie komt tot het volgende resultaat: „Rode bosbessen die uitsluitend voor transportdoeleinden zijn bevroren, vervolgens ongekoeld worden getransporteerd en op het beslissende tijdstip weer geheel of gedeeltelijk zijn ontdooid, kunnen niet worden beschouwd als verse bessen van post 08.08 van het gemeenschappelijk douanetarief, maar vallen als ‚bevroren fruit' onder post 08.10."

Overwegende dat ter openbare terechtzitting van 6 mei 1976 mondelinge opmerkingen zijn gemaakt door de Commissie, ten deze vertegenwoordigd door haar juridisch adviseur, P. Kalbe;

Overwegende dat het Hof de Commissie heeft verzocht ter terechtzitting toe te lichten waarom er zo een groot verschil bestaat tussen het invoerrecht voor verse en dat voor bevroren bessen.

In haar antwoord heeft de Commissie er onder meer op gewezen dat het bij het recht voor bevroren bessen (20 %) om een autonoom recht gaat, ter hoogte van het rekenkundig gemiddelde van de rechten die bij de vaststelling van het gemeenschappelijk douanetarief in de verschillende Lid-Staten golden.

Die nationale invoerrechten berustten op economische overwegingen. Zo was het vroegere Duitse recht voor bevroren

bessen (30 %) vastgesteld ter bescherming van de Duitse industrie, die destijds nog in opkomst was.

Het communautaire invoerrecht voor verse bessen (0 %), aldus de Commissie, is een conventioneel recht en het resultaat van de „Dillonronde", waarbij enkele landen waaronder Zweden en Finland, een concessie voor verse waren hadden geëist.

Op een vraag van een lid van het Hof heeft de Commissie ter terechtzitting voorts verklaard dat bij de tariefindeling geen rekening kan worden gehouden met de omstandigheid dat de betrokken waar, die de conservenindustrie als grondstof dient, niet met het bevroren produkt concurreert. Er zijn gevallen waarin het latere gebruik van een waar wel een indelingscriterium vormt, maar die zijn in het douanetarief voorzien. Een normale voorwaarde daarbij is dat het gebruik aan ambtelijk toezicht is onderworpen. In casu kan men zich overigens afvragen of een recht van 20 % voor bevroren bessen wel te rechtvaardigen is.

Overwegende dat de Advocaat-Generaal ter terechtzitting van 26 mei 1976 conclusie heeft genomen;

Ten aanzien van het recht

1 Overwegende dat het Finanzgericht Hamburg bij beschikking van 31 oktober 1975, ingekomen ten Hove op 5 december 1975, krachtens artikel 177 EEG-Verdrag de navolgende vraag heeft gesteld:

„Kunnen rode bosbessen die enkel voor transportdoeleinden gedurende korte tijd zijn bevroren, ongekoeld worden getransporteerd en op het beslissende tijdstip weer geheel of gedeeltelijk zijn ontdooid, als verse bessen onder tariefpost 08.08.B worden ingedeeld?";

2 dat blijkens de verwijzingsbeschikking deze vraag is gerezen in een geding tussen een Duitse importeur en de bevoegde douane-instanties met betrekking tot twee partijen rode bosbessen die als „bevroren fruit" onder post 08.10.B van het gemeenschappelijk douanetarief zijn ingedeeld, terwijl zij volgens de importeur onder post 08.08.B („verse bessen") vallen;

dat het bij de gestelde vraag dus aankomt op de uitlegging van de term „vers" in post 08.08 ten opzichte van de term „bevroren" in post 08.10;

3 Overwegende dat het douanetarief tegenover de „verse" bessen van post 08.08 de bevroren, gedroogde of verduurzaamde vruchten van de posten 08.10, 08.11, 08.12 en 20.06 stelt;

dat bijgevolg de term „vers" moet worden uitgelegd als betrekking hebbend op bessen die in de natuurlijke toestand verkeren waarin zij zijn geoogst, en geen van de genoemde vormen van conservering of behandeling hebben ondergaan;

4 dat blijkens aan het Hof verstrekte inlichtingen de kenmerken van bessen die worden ingevroren, door de behandeling bepaalde onomkeerbare veranderingen ondergaan, met name wat hun weefselstructuur betreft, zodat zij ook na geheel of gedeeltelijk te zijn ontdooid, niet meer in natuurlijke toestand verkeren;

5 dat derhalve op de gestelde vraag moet worden geantwoord dat de term „verse bessen" in post 08.08 van het gemeenschappelijk douanetarief aldus moet worden uitgelegd, dat hij geen bessen omvat die — al is het maar gedurende korte tijd en uitsluitend voor transportdoeleinden — zijn bevroren en die op het beslissende tijdstip weer geheel of gedeeltelijk zijn ontdooid;

Ten aanzien van de kosten

6 Overwegende dat de kosten door de Commissie van de Europese Gemeenschappen wegens indiening harer opmerkingen bij het Hof gemaakt, niet voor vergoeding in aanmerking kunnen komen;

dat de procedure ten aanzien van partijen in het hoofdgeding als een aldaar gerezen incident is te beschouwen, zodat de nationale rechterlijke instantie over de kosten heeft te beslissen;

HET HOF VAN JUSTITIE (Tweede kamer),

uitspraak doende op de door het Finanzgericht Hamburg bij diens beschikking van 31 oktober 1975 gestelde vraag, verklaart voor recht:

De term „verse bessen" in post 08.08 van het gemeenschappelijk douanetarief moet aldus worden uitgelegd, dat hij geen bessen omvat die — al is het maar gedurende korte tijd en uitsluitend

voor transportdoeleinden — zijn bevroren en die op het beslissende tijdstip weer geheel of gedeeltelijk zijn ontdooid.

Kutscher Pescatore Sørensen

Uitgesproken ter openbare terechtzitting te Luxemburg op vijftien juni negentienhonderdzesenzeventig.

De Griffier

A. Van Houtte

De President van de Tweede kamer

H. Kutscher

CONCLUSIE VAN DE ADVOCAAT-GENERAAL A. TRABUCCHI VAN 26 MEI 1976 [1]

Mijnheer de President,
mijne heren Rechters,

1. Het geding dat voor de verwijzende rechter, het Finanzgericht Hamburg, aanhangig is, betreft de tariefindeling van rode bosbessen, die in 1974 uit Finland in Duitsland werden ingevoerd. In de periode waarin de feiten van de zaak zich voordeden, konden verse rode bosbessen van post 08.08 B van het gemeenschappelijk douanetarief (GDT) vrij van rechten in de Gemeenschap worden ingevoerd, terwijl voor bevroren bosbessen, behorende tot post 08.10 B, een recht van 20 % gold.

Toen de betrokken waar bij grensoverschrijding werd gecontroleerd, constateerden de Duitse instanties dat het produkt keihard was en in een ijzige, gekristalliseerde toestand verkeerde, ofschoon de verijzing aan de buitenkant minder was en tekenen van ontdooiing vertoonde. Aangezien er een vriesbehandeling op was toegepast, meende de douane dat die bosbessen niet meer als verse vruchten in de zin van het GDT konden worden beschouwd. Zij deelde ze derhalve in onder post 08.10 B.

De importeur ging tegen deze beslissing in beroep, betogende dat de bessen uitsluitend waren bevroren om bederf tijdens het transport te voorkomen en niet om het moment van verkoop te kunnen uitstellen.

Volgens 's Hofs vaste rechtspraak, die gebaseerd is op de gedachte dat de douane haar taak op praktische en efficiënte wijze moet kunnen verrichten, vindt indeling plaats aan de hand van objectieve en gemakkelijk toe te passen criteria en derhalve met name aan de hand van de uiterlijke kenmerken van het produkt op het tijdstip van inklaring (zie bij voorbeeld het arrest in zaak 36-71, *Günther Henck,* Jurispr. 1972, blz. 198, en recentelijk het arrest van 10 december 1975 in

1 — Vertaald uit het Italiaans.